

Protizjavy.

Na stvaren članek g. Petrovića v zadnji številki je poslal g. Jelenc gorento izjavo, ki je napisana osebno proti g. Petroviću s pripombo, ako list te izjave ne priobči, da bo primoran drugim potom iskati jasnosti. Taka je bila borba proti načelom deklaracije od nasprotne strani doslej ves čas in mesto proti načelom, se je vodila borba proti osebam no »Jutru« in bi se sedaj rado od nasprotne strani preneslo to osebno borbo tudi v »Učiteljskega Tovariša«.

G. Jelenc hoče izpodbiti z osebnim napadom vtis, ki ga mora napraviti članek g. Petrovića na vse, ki jim je resničen dobrobit našega stanu na srcu. Ne da se več prikriti, da je tudi hrvatsko in srbsko učiteljstvo pričelo uvidevati zgrešene metode, ki smo jih v preteklosti uporabljali. To učiteljstvo priznava sedaj pravilnost nove smeri, ki se uveljavlja med slovenskim učiteljstvom, kar mi pričajo dopisi, ki jih imam v rokah.

Rad verjamem, da se je g. Petrović izjavil prvi moment proti deklaraciji, ker se mu je zadevo slikalo kot osebno, kakor se je to vršilo splošno od nasprotne strani tudi v slovenski javnosti. Slikalo se mu je le s politično-strankarskega vidika.

Ko je g. Petrović zasledoval in uvidel v »Učiteljskem Tovarišu« idejno in načelno smer in iedro naše borbe, so pričeli tudi pri nem padati osebni in strankarski predsodki in se spoznal, da ima naša borba zdravo iedro, ki je edim spás zdrave bodočnosti našega stanu. Je na gosp. Petrović v mnogih člankih »Narodne Prosvete« prei tudi povdaril to smer.

Prepričan sem tudi, da so drugi imeli več interesa na nasilnem dejanju naprnam meni kot uredniku kakor g. Petrović in da so jih od tega vodili več strankarsko-politični, ne pa stanovski interesi. Kakor pri »Jutru«, tako je tudi v tem slučaju krivda na strani informatoriev.

V Ljubljani, dne 26. marca 1926.

Ivan Dimnik.

»UČITELJSKOM TOVARISU«.

I preko svoje volje moram učiniti sledečo izjavo:

Februara 8. bio sam u Ljubljani. Išao sam da se lično informišem o razlikama u mišljenju dvaju grupa učiteljskih. Sasvim prirodno da sam odmah našao g. Jelencu. On je nama svima poznat, mi ga svi cenimo, volimo i poštuemo, te sam želeo da se najpre od njega informiram. Bez obzira na sve sadašnje prilike u Poverenštvu — Ljubljana — mi nećemo prestati poštovati g. Jelencu i ceniti njegov rad za Udruženje. A tada sam s g. Jelencem puno govorio. Ja sam iznosio puno načina koji bi se mogli upotrebiti da se do redovnog stanja dodje. Povlačenje demisije g. Jelencu bilo je i moje mišljenje tada iskazano. Uklanjanje g. Dimnika sa položaja »Uč. Tov.« pretpostavljalo se u tom slučaju ako je većina učiteljstva za to. Ništa nasilno, ništa bez saglasnosti većine. Tada sam obećao učiniti još neke korake i učinio sam ih ali uvek predhodno razgovarajući sa g. Flereom koji se smatra kao najpouzdaniji da o tim stvarima da svoju reč. G. Jelenc je, rekao sam, prenalgo s demisijom i ja uvidjam, da su ovdje u pitanju ne razlike u mišljenjima, već u taktičkim potezima. Ja imam u rukama jednu izjavu — Deklaraciju — koju mi je dao g. Jelenc i ja ni danas ne uvidjam velike razlike iz-

medju nje i zvanične deklaracije. Pa šta je onda? Tako isto činio sam i g. Dimniku (pošto nisam mogao g. Gnusu i g. Lapajnu jer nisu bili tu) neke predloge a svi su se svodili na to da g. Jelencu bude data zadovoljština, jer je on te obzire svojim dugogodišnjim radom zaslužio. U tome sam se toliko eksponirao da je g. Dimnik s pravom mogao posumnjati, da sam ja eksponent g. Jelencu; zbog toga sam od sadašnje uprave Poverenštvu — Ljubljana — imao i nekih neprijatnosti. A ja sam bio samo okupiran željom za jednim istinskim staleškim radom i jednom velikom pažnjom i poštovanjem prema g. Jelencu. I eto priznajem da sam na svoju ruku činio dosta da se stvari u Ljubljani razbistre. Ako toga ne može biti — šta sam ja kriv bio ja za deklaraciju ili protiv nje; ako se ne ostvare sve reči koje sam rekao i g. Jelencu i g. Dimniku zar to mora biti znak većitog nerazumevanja medju nama i stalnog polemisanja o stvari, koja mesto polemike traži borbe, traži pregnuća. Ja sam i g. Jelencu kazao idite u zborove učiteljske, posajte tamo: što ko poseje to će mu nići. O ovoj stvari neka presudjuju učiteljski zborovi. Ipak na njih se moramo osloniti.

Ali zašto da ovdje pričam svoje privatne razgovore, zašto da diram u mačiju osetljivost, jer ja te privatne razgovore nikom, pa ni Izvršnom Odboru, ne saopštih, zašto da ih pričam kad se mogu reći u dve reči: moja je želja bila da se g. Jelenc vrati na svoje mesto. I mogu li ja biti sad predmet polemike ako te moje želje nisu ostvarene!!

Druga je stvar mog načelnog shvaćanja. I pre deklaracije pisao sam u »Nar. Prosveti« o našim staleškim smerovima, i pre deklaracije ja sam se izjavio protiv unošenja partizanstva u Udruženje (mi vidimo sad gde nas je dovelo ono iz Subotice, te smo sad podeljeni u pitanju srestava, načina i puteva za pomoć drugovima koji se danas premeštaju), a pre i posle deklaracije ja sam bio i ostao van Udruženja član one stranke kojoj pripadaju i gg. Jelenc, Gnus i Dostal i Dimnik. Zašto da partija može da nas sjedini a ne može da nas još više približi staleško dobro? Ni ja, ni g. Jelenc, ni g. Gnus, g. Dimnik, svi, ne možemo biti protiv dobrih smernica za naše Udruženje. Možda se možemo razlikovati u putevima i metodama rada za nju. Ja sam i g. Jelencu shvatio da je protiv stvaranja Udruženja na partijskoj osnovi; to neće ni druga strana, pa ne bih želeo ni ja. Deklaracije i jedne i druge strane su slične; otkuda ispada sad da sam ja protiv njih.

Ova tema traži više obaveštenja i ja ih moram dati kad se na mene direktno obraća. Ako bi Poverenštvu Ljubljana htelo, ja bih pred učiteljskim zborom ljubljanskim govorio duže o ovoj temi, samo mi treba reći. U tom bi slučaju mnoga gospoda dobila puno obaveštenja koja bi ih morala namiriti i zadovoljiti.

Uvažena ličnost g. Jelencu, koji piše ovdje štampanu izjavu, meni je veoma draga, da bih ja mogao, posle ovoga, misliti drugojačije o njemu, jer ja vjerujem da će on i hteti, i umeti, i moći dati svoju potporu za sve što Udruženje dobra vodi. Ja u to ne sumnjam. Pozdravljam svačiji rad ako on služi staležu. Ja ne kažem da tom dobru ne služe svi: i g. Jelenc, g. Gnus, g. Dostal, g. Dimnik, g. Lapajne i druga braća naša. Svi oni dobru služe. Samo ih molim za složan rad.

To je moj odgovor.

Beograd.

Vlada K. Petrović.

Ekскурzija učiteljstva UJU po Češkoslovaški republiku.

Iz Zagreba je preielo Pov. UJU poziv, da se tudi slovensko učiteljstvo udeleži ekskurzije učit. UJU Beograd, Zagreb, Ljubljana v Češkoslovaški republiku.

Hrvatsko učiteljstvo je stopilo v to svrhu v stik s »Češkoslov. Obec Učiteljske v Pragi«.

Odpotovati bi bilo treba po predlogu iz Prage najkasneje 28. junija t. l., da bo mogoče pred zletom prepotovati zapadno Češkoslovaško do Prage.

Potovanje bo trajalo okrog 20 dni. Češkoslovaški Obec Učiteljski je treba poslati čimprej spisek in število udeležencev.

Hrvatsko učiteljstvo je stopilo v to svrhu že v stik z Beogradom in želi odziva tudi iz Ljubljane. Posebno si žele, da bi se sestavil za ekskurzijo kak pevski zbor

in bi se ekskurzije udeležili učitelji-pevci.

Po računu tov. v Pragi bi bil potrešek na potovanju po Č. S. R. (od Dvoršta do vključno Bratislave) s stanovanjem, hrano in železnico okrog 1000 Kč, t. j. 1600—1700 Din za osebo.

Ekскурzija bi bila nekaj prvi službeni reprezentativni poset UJU v Č. S. R. in je radi tega število vseh udeležencev omejeno od 60 do najviše 100 izletnikov.

Program potovanja je izdelala »Češkoslovaška Obec Učiteljska« in bi bil sledeč: Preko Gradca in Linca do prve postaje v Č. S. R. Dvoršte. Potem preko Budjevic v Plzen (Škodove tovarne), Marijine Lazne, Karlove varu (kopališče), Jachymov (svetovno radijalno kopališče), Praga (Vsesokolski zlet), Karlov Tyn (grad 14. stoletja), Příbram

(srebrni rudniki), Pardubice (tovarne), Brno (glavno mesto Moravske), Blansko-Adamov (jama in tovarne), Ostrova-Vitkovice (premog in železarnice), Visoke Tatry-Strbske Plese-Košice, Kremnica (kovnice novcev), Treuč Teplice-Přístany (svetovno kopališče) Bratislava (odtož povratek poljubno).

Vožnja z brzovlakom za vse potovanje v Č. S. R., 250—300 Kč s 50% popustom.

Ta program se eventualno še izpopolni z drugimi zanimivostmi.

Od ukrajnega učiteljskega društva za mesto Zagreb se je oglasilo 30 udeležencev.

Pozivu se je odzvalo tudi okrajno učiteljsko društvo za mesto Beograd.

Splošne vesti.

— **Udeležencem II. pedagoškega tedna.** Odbor podpisanega društva naznanja vsem uč. tovarišicam in gg. tovarišem v mariborski oblasti, ki so dobili potrebni dopust za udeležbo II. pedagoškega tedna (oziroma rokotvornega tečaja) v Mariboru, sledeče: Rokotvorni tečaj se prične v ponedeljek, dne 12. aprila 1926 ob 8. uri zjutraj v risalnici deške meščanske šole v Mariboru. Potrebno je, da se vsi udeleženci priateljijo v Maribor že v nedeljo, dne 11. aprila. Za svoja prenočišča bodo izvedeli v nedeljo, od 10. do 19. ure v posvetovalnici deške meščanske šole v Mariboru, Krekova ulica, kjer bo poslovala društvena pisarna. Ob 20. uri istega dne se vrši prijateljski sestanek v restavraciji »Narodnega doma«. Rokotvorni tečaj bo vodil g. ravnatelj Humeck, ki bo dal udeležencem vsa potrebna navodila. Predavanja se bodo vršila od 12. do inkl. 17. aprila dnevno ob 20. uri zvečer v veliki kazinski dvorani, in sicer v sledečem redu: 1. dan: dr. Fran Toplak, »Dojenček«. 2. dan: dr. K. Ozvald, »Predšolska doba«. 3. dan: dr. Fr. Žgeč, »Šolska doba«. 4. dan: Gustav Šilih, »Mladeniška doba«. 5. dan: Anton Skala, »Duševno zaostali otroci«. 6. dan: dr. R. Bujas, »O izboru poklica«. — **Pedagoško-didaktički krožek v Mariboru.** — **Kako je treba izpremeniti pravila UJU.** Tov. Tomo Jurković piše v »Narodni Prosveti« glede tega sledeče: »Treba svakome jednom za uvek da postane jasno, da u našoj organizaciji (dnevna) politika treba da umre! To je jednodušni zahtev celokupnoga učiteljstva, izuzev par pojedinaca, koji bi radi ličnih ambicija hteli organizaciju upregnuti u kola svoje partije... Ovom promienom treba koliko je moguće onemogućiti takve pojave. Treba još dati tim pravilima jednu širinu, no kojoj će u organizaciji moći biti svaki učitelj...«

— **Slovenački drugovi.** U Poverenštvu — Ljubljana ima nekkih izmena. Drug Jelenc i drug Dostal dalj su ostavke. Poslove su preuzeli opet naši drugovi koji u duhu deklaracije hoće da povedu slovenačko učiteljstvo. Duh deklaracije ide za tim da se jednom iz Udruženja izbaci partizanstvo, da se vodi jedna staleška borba, da učiteljstvo ne bude oruđe ni jedne partije, već da samo bude kovač svoje sreće. To je želja svih nas. **Mj pozdravljamo tai posao i nadamo se uspehu.** (»Narodna Prosveta«, 25. III, 1926.)

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** je na svojem zadnjem zborovanju deklaraciju načelno soglasno sprejelo. — **Učiteljski konvikt** vabi vse članstvo, da se zanesljivo udeleži običnega zbora dne 11. aprila 1926. Učiteljska društva naj pošlije svoje odposlance. Radi izredne važnosti je nužno potrebna mnogobrojna udeležba. Popoldne je koncert učit. pevkega zbora, ki se ga zborovalci lahko udeleže. Člani pevkega zbora naj se na oddolže prisotnostjo na konviktovem zborovanju.

— **Poim značajnosti.** Čeprav je malo proti običajem, a ker nečem kvariti tov. Šmajdka njegovega agresivnega članka s pripombami, prepuščam drugim da mu zavrne njegova tako krenko izražena, a nikakor dokazana sumničenja svojih stanovskih tovarišev. Za svojo osebo odklanjam le od njegove strani izraženo podtikanje, da »svoli osebni ambiciji v korist podiram le ono, kar so gradili tovariši-idealisti dolgo vrsto let«, ker si menda smem toliko domišljati, da ni zame pisec članka poklican soditi o pozitivnem mojem delu v korist stanu. Tudi za »čuvanje stvarne kritike za vse, v našem glasilu« in pod-

Pov. UJU — Ljubljana je oddalo tozadeven poziv, okr. učit. dr. za mesto Ljubljana, ker je bil na isto naslovljen.

Vsak udeleženec mora podpisati izjavo, s katero se zaveže, da se udeleži potovanja, da vplača v to svrhu v potni fond, do 1. junija t. l. 1200 Din ter da se bo pokoril disciplini vodstva eksekutive in ostal v skupni oskrbi.

Podrobna navodila izidejo v prihodnji številki. Za Ljubljano in vnanje reflektante je rezerviranih največ 30 mest.

Da damo lahko odgovor Zagrebu in Beogradu, pozivamo tem potom vse reflektante, da se za enkrat prijavijo Pov. UJU v Ljubljani, dokler ne bo vodstvo ekskurzije definitivno formirano.

tikanju pristranosti ne čutim poklicanega tov. Šmajdka, ker sicer bi moral njegov članek ravno zaradi nestvarnosti kritike odkloniti. Najodločneje pa moram odklanjati poglavje o značajnosti strani tov. Šmajdka, da značajno učiteljstvo ne potrebuje deklaracije in da »ne more biti značajno učiteljstvo za deklaracijo«, ker je v tem vsebovana nepodprta žalitev skoro dvetretinske večine članov naših okrajnih učiteljskih društev, ki so glasovali za deklaracijo. Menim, da prava značajnost to ni in tovarištvu tudi ne, če se zaradi politično-strankarske zagriženosti vztraja na poti, ki donaja našemu stanu toliko gorja in stanovskim tovarišem toliko krivic in zla ter se zaradi strankarskih interesov tepta stanovske interese in stanovska prava. Tako more govoriti le tovariš, ki pušti prevagati in pasti stanovsko zavest pod strankarsko zavest! Za svojo osebo si pa niti politične značajnosti ne dam očrtavati od tov. Šmajdka, ker vkljub zaplotniškim, umazanim in nečastnim napadom na mojo osebo v »Jutru« nisem niti v mislih okleval glede stranke, tudi tedaj ne, ko so nas odločilni njeni možje pustili v vitalnem stanovskem vprašanju na cedilu in ko je sedanjí predsednik »Kluba demokratičnih učiteliev« vzklikal »gremo pa vsi v radikale!« V obrambo vseh tov., ki so glasovali za deklaracijo, sem si štel v dolžnost, da ne pustim tudi teden dni viseti na njih dvoma o značajnosti. Ivan Dimnik.

— **Imenovanje.** Inšpektor ministarstva prosvete v Ljubljani dr. Dr. Lončar je imenovan za direktorja ljubljanskega muzeja, ostane pa nadalje na svojem mestu kot šef prosvetne uprave.

— **Protest proti upokojitvi nadzornika Matka.** Belokranjsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju protestiralo proti upokojitvi sreskega šolskega nadzornika tov. Matka iz vzroka, ker se je upokožitev izvršila pred dovršitvijo polne službene dobe.

— **»Jutro« prenaša osebne napade iz ljubljanske oblasti v mariborsko.** V nedeljski številki je prav na neokusen način napadlo tov. Hrena. V veliko zadoščanje nam je, da so ta dopis brez izjeme obsojali vsi, ki so ga čitali, kakor ono neokusno pripombo k notici v mariborski rubriki glede »Straže«. — »Gospod doktor — pamet!«

— **Okrajni učiteljski društvi za Kozie in Slovenigradec** sporočata, da sta v načelu sprejeli deklaracijo, s čemur popravljamo našo vest v zadnji številki »Učit. Tovariša« pod naslovom »Situacija«. Beležimo kot kronisti, da se je izreklo s tem za deklaracijo doslej 20 društev, od 5 na še ni rezultatov.

— **Razpis učiteljskih služb na meščanskih šolah.** Na meščanskih šolah je razpisanih več učnih mest. Podroben pregled je razviden iz »Uradnega lista«. Prošnje je vložiti do 15. aprila t. l. pri pristojnem ravnateljstvu.

— **Up. V odborovi seš 14. februarja** t. l. se je sklenilo, da se sprejme 50 novih članov in da se pozivljajo vsi novi upokoječni učitelji(ce), ki še niso člani društva upok. učiteljstva Slovenije, da se prijavijo za sprejem v društvo. Odbor sprejema za člane novo upokojene učitelje(ce) samo prvo leto no upokožitvi; soproge pa do 60 let starosti. Pismena prilaženja sprejema g. nadučitelj M. Breznik. Cesta na Rožnik 29 v Ljubljani. Vsak priglašeneec naj sporoči roistno leto, kraj, novo bivališče in datum svoje upokožitve. Ko društveni tajnik pošlje pismo, je plačati na priloženi ček 5 Din pristopnine, 3 Din letnine in za eno posmrtnino 5 Din, skupaj 13 Din. Društvo šteje danes 300 članov in bo izplačalo za vsakim umrlim članom njegovim ostalim svojcem podporo v zne-